

Okul Terki Konulu Tezlerin Betimsel İçerik Analizi¹ Gülnehal YILDIRIM², Temel ÇALIK³

Öz

Bu çalışmanın amacı ulusal bağlamda "Okul Terki" konulu tezlerin betimsel içerik analizi yöntemi kapsamında kategorik çözümlemesinin yapılmasıdır. Bu bağlamda çalışmanın örneklemini YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanındaki 2012-2023 yıllarında yapılan tezler oluşturmaktadır. Araştırmada betimsel içerik analizi yöntemlerinden kategorik çözümleme yapılmıştır. Buna göre okul terki konulu lisansüstü çalışmaların tamamının devlet üniversitelerinde ve yüksek lisans düzeyinde yapıldığı belirlenmiştir. Diğer taraftan yapılan lisansüstü çalışmaların çoğunun örneklem bölgesinin Ege Bölgesi olduğu; Orta Anadolu, Doğu Karadeniz, Kuzeydoğu Anadolu ve Ortadoğu Anadolu Bölgelerinde hiçbir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür. İlgili konunun incelendiği lisansüstü çalışmaların örnekleminin ortaöğretim kademesindeki öğrenciler olduğu belirlenmiştir. Ayrıca nicel araştırma yönteminin en çok tercih edilen araştırma yöntemi olduğu, bu doğrultuda en fazla betimsel istatistikler olmak üzere, t-testi, ANOVA ve regresyon analizinin sıklıkla kullanıldığı söylenebilir. Araştırma bulgularına göre okul terki konusundaki doktora düzeyindeki çalışmaların artması, öğretmen ve yöneticilerin de belirlenecek örnekleme yer alması ve nitel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanılması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul Terki, Betimsel İçerik Analizi, Kategorik Çözümleme.

Descriptive Content Analysis of Thesis Related to the School Dropout

Abstract

The aim of this study is to conduct a categorical analysis of theses on "School Dropout" in the national context within the scope of descriptive content analysis method. In this context, the sample of the study consists of theses written between 2012 and 2023 in the YÖK National Thesis Center database. In the research, categorical analysis, one of the descriptive content analysis methods, was used. Accordingly, it was determined that all postgraduate studies on school dropout were conducted at state universities and at the master's level. On the other hand, the sample region of most postgraduate studies is the Aegean Region; It has been observed that no studies have been carried out in the Central Anatolia, Eastern Black Sea, Northeastern Anatolia, and Central Anatolia Regions. It was determined that the sample of postgraduate studies examining the relevant subject was students at secondary school level. In addition, it can be said that the quantitative research method is the most preferred research method, and in this direction, descriptive statistics, t-test, ANOVA and regression analysis are frequently used. According to the research findings, it is recommended that doctoral level studies on school dropout should be increased, teachers and administrators should be included in the sample to be determined, and qualitative research methods should be used more.

Keywords: School Dropout, Descriptive Content Analysis, Categorical Analysis.

Gönderim Tarihi (Received): 29.01.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 21.02.2024

¹ Bu çalışma Etik Kurul İzin Belgesini gerektirmemektedir.

² Doktora öğrencisi, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, ygulnehal@gmail.com, ORCID No: 0000-0003-4803-056X

³ Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, temelc@gazi.edu.tr, ORCID No: 0000-0003-3656-6260

Giriş

Geleceği şekillendirecek olan en önemli özelliklerden biri insanın sahip olacağı entelektüel bilgi ve becerileridir. Bireylerin akademik, sosyal ve toplumsal bilgi ve becerilere sahip olacağı sürecin işlediği kurumlar ise okullardır (Aypay, Sever & Demirhan, 2012; Özen, 2020). Ayrıca okullar bireyin yaşamı içerisinde her zamanda ve mekânda var olan olgu ve süreç olan öğrenmenin gelişigüzel bir şekilde oluşmasından kurtararak düzenli ve iyi bir sisteme bağlanacağı kurumlardır (Arslan, 2021). Bu nedenle bireyin okul kurumu ile akademik ve sosyal anlamda ilişkisinin, bağının sağlanması önemlidir. Söz konusu bağın bireylerin beraberinde getirdikleri bireysel, sosyal ya da kültürel farklılıkların da etkisi ile sağlanamaması durumunda bireyin eğitim öğretim hayatını yarıda bırakması olarak da ifade edilebilecek “okul terki” yaşanması riskinin yüksek olduğu belirtilmektedir (Aypay, Sever & Demirhan, 2012; Borlum & Kubala, 2010). Okul terki tam zamanlı, devlet onaylı bir eğitim programından mezun olmamak veya söz konusu programlara kayıt yaptırmamış olmaktır (Rumberger, 1987). Bir başka tanıma göre okul terki, sağlık sorunları nedeniyle rapor alma ve ölüm gibi nedenlerin dışında eğitim çağındaki bir öğrencinin eğitimini tamamlayamaması diğer bir ifade ile diploma almadan zorunlu eğitim sisteminin dışına çıkmasına sebep olan süreçtir (Çalık & Tabak, 2017; Özdemir, Erkan, Karip, Sezgin & Şirin, 2010).

Okul terki, ciddi bir eğitimsel ve sosyal sorun olarak görülmektedir. Okul terki yaşayanların çoğu, yetişkin yaşamları boyunca ekonomik ve sosyal refahlarını ciddi şekilde sınırlayan ciddi eğitim eksiklikleri ile mücadele etmektedirler. Sadece bireysel açıdan bakıldığında bile milyarlarca liralık sosyal maliyetlere yol açan bir döngüye sebep olmaktadır (Rumberger, 1987). Covid -19 salgını nedeniyle de okul terkiyle ilişkin öngörüler söz konusu sorunun ilerleyen yıllarda artış eğiliminde olacağı şeklindedir (EUR-Lex, 2020; Türk Eğitim Derneği [TEDMEM], 2020; United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2020). Buna göre Türkiye’de temel eğitim ve ortaöğretimin toplamında yaklaşık 160 bin öğrencinin okulu terk etme riski bulunduğu ifade edilmiştir (TEDMEM, 2020). 2022-23 eğitim-öğretim yılı verilerine göre söz konusu öngörünün ötesinde zorunlu eğitim çağındaki 6-17 yaş arası yaklaşık 442 bin 643 çocuğun eğitim dışında kaldığı belirtilmektedir (Gencer, Korlu, Kesbiç, Akay, Kotan & Arık, 2023). Diğer taraftan bu soruna kaynak oluşturan pek çok nedenden de söz etmek mümkün. Yapılan araştırmalara göre, öğrenciler tarafından okul ikliminin olumsuz algılanmasının, özel olarak öğretmen öğrenci iletişimindeki problemlerin ve akademik başarısızlıkların kronik devamsızlıklar ve sınıf tekrarları ile birlikte okul terki riskini artırdığı ifade edilmektedir (Hughes & Cao, 2018; Hughes, Cao, West, Smith & Cerda, 2017; Özcan, 2020; Van Eck, Johnson, Bettencourt & Johnson, 2017). Ayrıca cinsiyet farklılıklarının kız çocukları aleyhine, kültürel farklılıkların, ailenin düşük sosyoekonomik özelliklere sahip olmasının ve parçalanmış aile yapısının da okul terki riskini artırdığı belirtilmektedir (Astone & McInahan, 1991; Gencer vd., 2023; Küçüker, 2018; Mishra, 2020; Wallace, 2016).

Okul terki kavramının belirtilen önemine istinaden, okul terki nedenlerini, sonuçlarını inceleyen ve bu bağlamda çözüm önerileri getiren pek çok çalışma yapılmıştır (Aküzüm, Yavaş, Tan & Uçar, 2015; Bayhan & Dalgıç, 2012; Önder, 2017; Parr & Bonitz, 2015; Rumberger, 1987; Sunar, 2016; Taş, Selvitopu, Bora & Demirkaya, 2013; Taylı, 2008; Uzun & Kemerli, 2019). Diğer taraftan okul terkiyle ilişkin verilerin ışığında söz konusu sorunun varlığı ve etkisinin güncelliğini koruduğu ifade edilebilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmada mevcut araştırmaların benzer ve farklı yönlerini ortaya koyarak, ilgili araştırmaların alanyazındaki dağılımını belirlemek, gelecekte yapılacak çalışmalara yol göstermek bağlamında 2012-2023 yılları arasındaki, okul terki konulu tezlerin betimsel bir sentezinin yapılmasının alanyazına fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda Türkiye’de 2012-2023 yılları arasında “okul terki” konusunda hazırlanan lisansüstü tez çalışmalarının bütüncül şekilde incelenmesi ve okul terki konulu tezlerin benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde (i) yayın yılı, (ii) yayın türü, (iii) üniversite türü, (iv) örneklem bölgesi, (v) uygulandığı eğitim kademesi, (vi) araştırma yöntemi, (vii) veri toplama araçları, (viii) örneklem belirleme yöntemi ve (ix) veri analiz yöntemlerine göre dağılımları nedir?” alt amaçlarına yanıt aranmaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada içerik analizi türlerinden betimsel içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi toplanan verilerin derinlemesine analiz edilip, verinin kavramsallaştırılması ve temalar yoluyla kavramlar arasındaki anlamlı örüntülerin açıklanması sürecidir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu doğrultuda okul terki konulu çalışmalara ait yazılı verilerin özetlenmesi ve raporlanması yoluyla alandaki genel eğilimler belirlenmiştir (Cohen, Manion & Morrison, 2007; Çalık & Sözbilir, 2014; Selçuk, Palancı, Kandemir & Dündar, 2014).

Evren Örneklem

Bu araştırmanın veri kaynağı YÖK Ulusal Tez Merkezinde bulunan “okul terki” konulu 2012-2023 yılları arasındaki yüksek lisans ve doktora tezleridir. Araştırma örnekleme amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların incelenmesine olanak verir (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu nedenle önceden belirlenmiş bir önemdeki ölçütleri sağlamak bağlamında ve kritik durumlar da dikkate alınarak (Patton, 2018) ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Belirtilen unsurlar dikkate alınarak, örneklem grubu oluşturulurken anahtar kelimeler, başlık, özet bilgileri ve Türkiye’de yapılan çalışmalar şeklinde ölçütlerle inceleme havuzu oluşturulmuştur. Çalışmada incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerinde eğitim bilimleri alanı, erişime açık olmasına dikkat edilerek çalışmanın örnekleme belirlenmiştir. Bu doğrultuda 2012-2023 yılları arasında okul terki konulu tezlerin içerikleri detaylıca incelendiğinde, arama ölçütlerine uygun olmadığı belirlenen 8 tez örnekleme dâhil edilmemiştir. Bu çerçevede 5 doktora ve 12 yüksek lisans olmak üzere toplam 17 tez araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında veri toplamak için “Okul Terki Konulu Tezleri İnceleme Formu” hazırlanmıştır. Bu form tezlerin; yayın yılı, yayın türü, üniversite türü, örneklem bölgesi, uygulandığı eğitim kademesi, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem belirleme yöntemi ve veri analiz yöntemlerine ait satır ve sütunların bulunduğu excel tablosu şeklinde oluşturulmuştur. Örnekleme dâhil edilen tez sayısı arttıkça ihtiyaç doğrultusunda her bir alt başlığın altında yeni satır veya sütunlara yer verilerek forma son şekli verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada yer alan ve incelenen tezlere ilişkin bazı ölçütler belirlenmiştir. Söz konusu ölçütler:

- ✓ YÖK veri tabanında, tam metne izin verilmiş, eğitim bilimleri alanına ait okul terki konulu tezlerin olması,
- ✓ Yapılan aramada son tarihin 31.12.2023 belirlenmesi,
- ✓ Tez başlıklarının ve anahtar kelimelerin “okul terki”, “school dropout” olarak Türkçe ve İngilizce taranması şeklindedir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizde kategorilerin yoğunluk ve önem saptamasını da sağlamak amacıyla betimsel içerik analizi türlerinden biri olan, kategorik çözümleme tekniği kullanılmıştır. Kategorik çözümleme bir mesajın birimlere bölünerek önceden saptanmış veya inceleme sırasında eklenen ölçütlere göre kategoriler halinde gruplandırılması olarak ifade edilmektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001; akt. Sezgin & Sönmez, 2018). Analizler gerçekleştirilirken dizinde okul terki varlığı, eğitim bilimleri alanı, erişime açık olma durumu, tezlerin başlığı ve anahtar kelimeler göz önünde bulundurularak belirlenen kategoriler dikkate alınmıştır. Bu kapsamda okul terki konulu tez araştırmalarına ilişkin öncelikle veri çözümleme formu oluşturulmuştur. Çözümleme ve analiz sürecinde, tezlerin içerisinde yer alan bilgilere bağlı kalınmış, veriler kategorilere göre çözümlenmiştir ve tablolaştırılmıştır. Araştırmada bazı değişkenlerin toplam sayılarında oluşan farklılıkların, tezlerde ortaya çıkan değişkenlerde uygulandığı eğitim kademesi, araştırma yöntemi, örneklem belirleme yöntemi, veri toplama araçları ve veri analiz yönteminin birden fazla olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması amacıyla verilerin toplanması ve veri analizlerinin yapılmasına ilişkin izlenen yollar araştırmacı tarafından ayrıntılı ve açık bir biçimde (Yıldırım & Şimşek, 2021) rapor edilmiştir. Bu doğrultuda araştırma verileri dosyalanmış ve araştırmanın başlangıcından itibaren Excel çözümleme tablosuna kayıt edilerek depolanmıştır. Ayrıca araştırma verilerinin toplanması, analizlerin yapılması ve sonuçlara ulaşılması aşamalarında birden fazla araştırmacı arasındaki uzlaşma (Yıldırım & Şimşek, 2021) dikkate alınmıştır. Buna göre okul terki konulu tez araştırmalarına ilişkin oluşturulan çözümleme formunda kodlama ve kategorik inceleme anahtarının ortaya çıkma sürecinde kodlamalar araştırmacılar tarafından ayrı ayrı yapılmış daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek her bir kodlamayı beraber incelemek sureti ile kodlama tutarlılığının sağlanması amaçlanmıştır (Miles & Huberman, 2021). Bu çerçevede tutarlılığın hesaplanması için Miles ve Huberman (2021)'a ait hesaplama formülü [$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği}}{\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı}} \times 100$] kullanılmıştır. Hesaplama neticesinde uyuma yüzdesi %88 olarak belirlenmiştir. Söz konusu değer %70 üzerinde olması sebebiyle kabul edilebilir olduğuna karar verilmiştir.

Bulgular

Araştırmanızdan elde ettiğiniz bulgular, araştırmanın alt amaçlarına göre sırasıyla verilmelidir.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Yayın Yılı, Yayın Türü ve Üniversite Türüne İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “okul terkinin yayın yılları, yayın türleri ve üniversite türlerine” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Yayın Yılları, Yayın Türleri Ve Üniversite Türlerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Yayın Yılı	2012-2015	2	% 12
	2016-2019	8	% 47
	2020-2023	7	% 41
Toplam		17	% 100
Yayın Türü	Yüksek Lisans	12	% 71
	Doktora	5	% 29
Toplam		17	% 100
Üniversite Türü	Devlet	17	% 100
	Vakıf	-	-
Toplam		17	% 100

Tablo 1 incelendiğinde okul terki konusunda yapılan lisansüstü çalışmaların 2016-2019 (n=8) ve 2020-2023 (n=7) yılları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer taraftan ilgili konuda yapılan çalışmaların en fazla yüksek lisans (n=12) düzeyinde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca okul terki konu alan lisansüstü çalışmaların tamamı devlet üniversitelerinde gerçekleştirilmiştir.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Örneklem Bölgesine İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “örneklem bölgesine” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Örneklem Bölgesine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)
Örneklem Bölgesi	TR1 (İstanbul)	1	% 6
	TR2 (Batı Marmara)	2	% 12
	TR3 (Ege)	4	% 24
	TR4 (Doğu Marmara)	1	% 6
	TR5 (Batı Anadolu)	2	% 12
	TR6 (Akdeniz)	2	% 12

TR7(Orta Anadolu)	-	-
TR8(Batı Karadeniz)	1	%6
TR9(Doğu Karadeniz)	-	-
TRA(Kuzeydoğu Anadolu)	-	-
TRB(Ortadoğu Anadolu)	-	-
TRC(Güneydoğu Anadolu)	1	%6
Belirtilmemiş	4	%24

Tablo 2 incelendiğinde okul terki konulu lisansüstü çalışmaların örneklem bölgesinin en çok Ege Bölgesi (n=4) olduğu görülmektedir. Bunu takip eden bölgeler Batı Marmara (n=2), Batı Anadolu (n=2), Akdeniz (n=2), İstanbul (n=1), Doğu Marmara (n=1), Batı Karadeniz (n=1) ve Güneydoğu Anadolu (n=1) şeklindedir. Orta Anadolu, Doğu Karadeniz ve Ortadoğu Anadolu bölgelerinde okul terki konulu lisansüstü çalışma yapılmadığı belirlenmiştir. Ayrıca örneklem bölgesi belirtilmemiş (n=4) lisansüstü çalışmaların olduğu da görülmektedir.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Uygulandığı Eğitim Kademesine İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “uygulandığı eğitim kademesine” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Uygulandığı Eğitim Kademesine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)	
Uygulandığı Eğitim Kademesi	İlköğretim	Öğrenci	2	%12
		Öğrenci/Öğretmen/Yönetici	-	-
	Ortaöğretim	Öğrenci	9	%52
		Öğrenci/Öğretmen/Yönetici	2	%12
	Yükseköğretim	Öğrenci	3	%18
	Belirtilmemiş	-	1	%6
Toplam		17	%100	

Tablo 3 incelendiğinde okul terki konusunda yapılan lisansüstü tezlerin uygulandığı eğitim kademesi en çok ortaöğretim kademesi (n=11) olduğu görülmektedir. Ayrıca bu çalışmalar çoğunlukla ortaöğretim kademesindeki öğrenciler (n=9) ile gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan ilköğretim kademesinde (n=2) yapılan araştırmaların tamamında öğrenciler ile çalışılmıştır. Eğitim kademesi belirtilmemiş (n=1) lisansüstü çalışma ise bir meta sentez araştırmasıdır.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Araştırma Yöntemi ve Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “araştırma yöntemi ve veri toplama araçlarına” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Araştırma Yöntemi ve Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)	
Araştırma Yöntemi	Nitel	Durum Çalışması	1	%6
		Olgu Bilim	1	%6
		Fenomenoloji	1	%6
		Meta Sentez	1	%6
	Nicel	Yarı Deneysel	1	%6
		İlişkisel Tarama	5	%29
		Belirtilmemiş	1	%6
	Karma	Keşfedici Sıralı Desen	1	%6
		Yarı Deneysel/Durum Ç.	1	%6

	Belirtilmemiş	4	%23
Toplam		17	%100
Veri Toplama Araçları	Anket	7	%41
	Görüşme Formu	3	%18
	Anket/Görüşme Formu	6	%35
	Diğer	1	%6
Toplam		17	%100

Tablo 4 incelendiğinde okul terki konulu lisansüstü çalışmalarda araştırma yöntemi olarak en fazla nicel araştırma yöntemi (n=7) kullanılmıştır. Bunu sırasıyla karma araştırma yöntemi (n=6) ve nitel araştırma yöntemi (n=4) takip etmektedir. Nicel araştırma desenlerinden ise en çok ilişkisel tarama yönteminin (n=5) tercih edildiği görülmektedir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (n=1), olgu bilim (n=1), fenomenoloji (n=1) ve meta-sentez (n=1) desenleri kullanılmıştır. Karma araştırma yöntemi ile yapılan çalışmaların çoğunda (n=4) araştırma desenine ilişkin bilgi verilmediği görülmektedir. Fenomenoloji ve olgu bilim deseni literatürde aynı anlamda kullanılmış olmasına karşılık araştırmaya dâhil edilen lisansüstü çalışmalarda verilen bilgilere sadık kalınması nedeniyle ilgili tabloda ayrı olarak belirtilmiştir. Diğer taraftan incelenen lisansüstü çalışmalarda araştırma yöntemleri doğrultusunda veri toplama araçlarından sadece anketin (n=7) en fazla, sadece görüşme formunun (n=3) ise en az kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca anket ve görüşme formunun (n=6) birlikte kullanıldığı çalışmaların da olduğu görülmektedir.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Örneklem Belirleme Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “örneklem belirleme yöntemine” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Örneklem Belirleme Yöntemine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)		
Örneklem Belirleme Yöntemi	Amaçlı Örneklem	Maksimum Çeşitlilik Ö.	2	%12	
		Ölçüt Ö.	3	%17	
		Kartopu Ö.	1	%6	
		Belirtilmemiş	4	%23	
	Basit Yansız Örneklem	-	1	%6	
		Olasılıklı Örneklem	Basit Tesadüfi Ö.	1	%6
		Tabakalı Örneklem	Orantsız Ö.	1	%6
	Belirtilmemiş		1	%6	
	Uygun Örneklem	-	2	%12	
	Belirtilmemiş	-	1	%6	
Toplam		17	%100		

Tablo 5 incelendiğinde okul terki konulu lisansüstü çalışmalarda örneklem belirleme yöntemi olarak amaçlı örnekleme (n=10) en çok tercih edildiği görülmektedir.

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine İlişkin Bulgular

Araştırmada alt amaçlarından “veri analiz yöntemlerine” ilişkin elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Okul Terki Konusunda Yapılan Tezlerin Veri Analiz Yöntemlerine Göre Dağılımı

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (n)	Yüzde (%)	
Veri Analiz Yöntemleri	Nitел	Betimsel Analiz	1	%6
		İçerik Analizi	8	%47
	Nicel	Betimsel İstatistik	9	%53

T-testi	4	%24
Anova	4	%18
Manova	1	%6
Regresyon Analizi	4	%24
Mann Whitney -U	4	%24
Kruskal Wallis	3	%18
Ki-kare Testi	1	%6
DFA	1	%6
Diğer	2	%12

Tablo 6 incelendiğinde okul terki konulu lisansüstü çalışmalarda veri analizi yöntemlerinden nicel veri analizi yöntemlerinin (n=33) kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmalarda ise en fazla betimsel istatistiklerin (n=9) kullanıldığı belirlenmiştir. Diğer taraftan nitel araştırma yöntemlerini kullanan (n=9) araştırmalarda içerik analizi yönteminin (n=8) en çok uygulanan yöntem olduğu görülmektedir. Bulgularda elde edilen toplam değerlerin incelenen lisansüstü çalışma sayıları ile örtüşmemesinin temel sebebi ilgili araştırmalarda birden fazla yöntemin kullanılması kaynaklı olduğu şeklinde ifade edilebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, betimsel içerik analizi yöntemlerinden kategorik çözümlene yöntemi ile 2012-2023 yılları arasında yapılan okul terki konulu lisansüstü tezlerin yayın yılı, yayın türü, üniversite türü, örneklem bölgesi, uygulandığı eğitim kademesi, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem belirleme yöntemi ve veri analiz yöntemlerine göre dağılımlarına ilişkin bulgular değerlendirilmiştir. Yapılan incelemeler doğrultusunda ilgili çalışmaların 2016-2019 ve 2020-2023 yıllarında yoğunlaştığı görülmektedir. 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” gereği 4+4+4 sistemi ile 12 yıllık zorunlu eğitime geçilmesinde okullaşma oranlarının düşük olmasının temel gerekçe gösterildiği ifade edilmektedir (Durmuşçelebi & Bilgili, 2014). Bu doğrultuda söz konusu temel gerekçeye ilişkin sürecin incelenmesi, ilgili kanunun eğitim-öğretim kapsamında sonuçlarının gözlenmesi adına okul terki konulu lisansüstü çalışmaların 2016-2019 yıllarında yoğunlaşmış olduğu söylenebilir. Diğer taraftan tüm Dünyayı etkisi altına alan Covid-19 salgınının eğitim-öğretim süreçlerine ve okullaşma oranlarına kısa ve uzun vadede olumsuz etkilerinin olacağına yönelik öngörüler (Azevedo, Hasan, Goldemberg, Geven & Iqbal, 2021; UNESCO, 2020) doğrultusunda ilgili çalışmaların 2020-2023 yılları arasında artış gösterdiği ifade edilebilir.

Okul terki konulu lisansüstü çalışmalarının çoğunlukla yüksek lisans tezleri olduğu bulgusu Albayrak ve Çıtaş (2017), Güçlü, Mustul ve Kaleli (2021), Gürer ve Çalık (2022), Kedikli ve Katrancı (2021) ile Tavşanlı ve Ulaş (2023)’in çalışma bulguları ile örtüşmektedir. Ayrıca ilgili konuda yapılan az miktarda doktora tezinin de yoğunlukla 2017 ve öncesi yıllara ait olduğu ve 2014 yılından önce konu ile ilgili hiçbir lisansüstü çalışmanın yapılmadığı dikkat çekicidir. Diğer taraftan okul terki konulu lisansüstü çalışmaların tamamının devlet üniversitelerinde yapılmış olması önemli bir bulgudur. Söz konusu bulgu Çoban (2022), Ertürk ve Koşar (2023)’in çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Araştırmada incelenen lisansüstü çalışmaların çoğunlukla Ege bölgesinde (İzmir, Uşak, Aydın) yapıldığı görülmektedir. Diğer taraftan bazı araştırmalarda örneklem bölgelerine ilişkin net bir bilgi verilmemiş olmasının akademik çalışmaların niteliği ve metodolojisi bağlamında önemli bir sorun teşkil edeceği söylenebilir. Bu bulgu doğrultusunda Sezgin ve Sönmez (2018)’in çalışmalarında da vurgulandığı üzere araştırmaların geçerliğini ve güvenilirliğini artırmak amacıyla ilgili araştırma verilerinin nerede, ne zaman veya kimler vasıtasıyla elde edileceğinin açık ve net bir şekilde raporlanması önerilmektedir.

Okul terki konulu lisansüstü çalışmaların uygulandığı eğitim kademesi en fazla ortaöğretim olarak belirlenirken bu bulgunun Erdemir ve Özgür (2023), Kara ve Özenç (2021), Oğuzman, Metin ve Kaya (2021)’nin çalışmalarına ait bulgular ile örtüşmediği belirlenmiştir. Ayrıca veri toplama kaynağının çoğunlukla öğrenciler olduğu görülmektedir. Söz konusu bulgunun ise Taşdan (2021), Ültay, Usta ve Durmuş (2017)’un çalışma bulguları ile benzer nitelikte olduğu söylenebilir. Diğer taraftan incelenen

lisansüstü çalışmaların veri kaynağının çoğunlukla öğrenciler olarak belirlenmesinin okul terkine ilişkin süreci deneyimleyen bireylerden doğrudan bilgi alınabilmesi adına önemli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte ilgili konuya ilişkin öğretmen ve yönetici ile yapılan çalışmaların çok az sayıda olduğu dikkat çekicidir. Okul kurumunun önemli bileşenlerinden olan ve öğrenciler ile yoğun etkileşim içindeki öğretmenler ve yöneticilerin konuya ilişkin uzman bakış açısı ile değerlendirme yapabilecekleri düşünülmektedir. Bu bağlamda gelecekte yapılacak okul terki konulu çalışmaların veri kaynağının öğretmen ve yöneticiler olarak belirlenmesi önerilmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü çalışmalarda çoğunlukla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Söz konusu bulgu Çelik (2022), Erdemir ve Özgür (2023), Oğuzman, Metin ve Kaya (2021)'nin çalışmalarının bulguları ile benzer nitelik taşımakta iken, Kara ve Özgenç (2021) ile Soysal (2021)'in çalışmaları ile örtüşmemektedir. Diğer taraftan nicel araştırma yöntemlerinden en çok ilişkisel tarama yönteminin kullanıldığı bulgusu Sönmez ve Doğan (2022), Yumuşak ve Korkmaz (2021)'in çalışma bulguları ile benzer niteliktedir. Nitel araştırma yöntemlerinin çoğunlukla kullanıldığı lisansüstü çalışmalar doktora seviyesindeki çalışmalar olarak belirlenmiştir. Ayrıca incelenen araştırmalarda veri toplama araçlarından anketin en fazla kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda mevcut araştırma bulguları ile Akyürek (2022), Sönmez ve Doğan (2021)'in çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Yapılan lisansüstü çalışmaların çoğunlukla nicel araştırma yöntemlerinin tercih edilmesi uygulamanın daha kısa sürede ve kolay yapılabilir olması şeklinde yorumlanabilir. Diğer taraftan veri toplama araçlarından anketin tercih edilmesinin de aynı düşünce ile verilerin kolay analiz edilmesi ve çoğunlukla sayısal değerler ile ifade edilebilmesinin etkili olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili gelecekte yapılacak çalışmaların nitel araştırma yöntemleri ile gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bu şekilde okul terkine ilişkin derinlemesine görüşme, gözlem vb. teknikler ile çok yönlü bakış açısı ile değerlendirme yapılabileceği düşünülmektedir.

Örneklem belirlemede çoğunlukla amaçlı örnekleme yöntemini kullanıldığı belirlenen lisansüstü çalışmalardan, Tırpancıoğlu (2019) ile Türk (2019) maksimum çeşitlilik örnekleme, Binici (2023) ile Gülşen (2017) ölçüt örnekleme, Karacabey (2016) kartopu örnekleme kullanmıştır. Bu bulguyla Gökmen ve diğerlerinin (2017) amaçlı örnekleme yöntemi, Yumuşak ve Korkmaz (2021)'in basit seçkisiz ve amaçlı örneklem bulguları örtüşmektedir. Ayrıca Özger (2019) basit yansız örnekleme, Öztürk (2020) olasılıklı örnekleme, Dünder (2020) tabakalı örnekleme ve Uyumaz (2021)'in uygun örnekleme yöntemlerini kullandığı belirlenmiştir.

Araştırmada incelenen son alt amaca göre veri analizlerinde en çok SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) bilgisayar paket programının kullanıldığı belirlenmiştir (Çetin, 2019; Dirik, 2020; Ertekin, 2022; Güngör, 2019; Karacabey, 2016; Küçükarslan, 2019; Özger, 2019; Özgü, 2015; Tırpancıoğlu, 2019; Uymaz, 2021; Yorğun, 2014). Bu doğrultuda en fazla betimsel istatistiklere (Çetin, 2019; Dirik, 2020; Dünder, 2020; Güngör, 2019; Karacabey, 2016; Küçükarslan, 2019; Özger, 2019; Özgü, 2015; Öztürk, 2020; Tırpancıoğlu, 2019; Yorğun, 2014) yer verilmiştir. Diğer taraftan t-testi (Dirik, 2020; Dünder, 2020; Öztürk, 2020; Tırpancıoğlu, 2019), ANOVA (Dirik, 2020; Dünder, 2020; Ertekin, 2022; Özger, 2019), analizleri ile regresyon analizinin (Çetin, 2019; Özgü, 2015; Tırpancıoğlu, 2019; Yorğun, 2014) sıklıkla kullanılmasının yanı sıra nonparametrik testlerin kullanıldığı çalışmaların da (Çetin, 2019; Dirik, 2020; Dünder, 2020; Uymaz, 2021) olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Albayrak, E. ve Çiltaş, A. (2017). Türkiye'de matematik eğitimi alanında yayımlanan matematiksel model ve modelleme araştırmalarının betimsel içerik analizi. *Uluslar arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(9), 258-283.
- Aküzüm, C., Yavaş, T., Tan, Ç. ve Uçar, M. B. (2015). İlköğretim kurumu öğrencilerinin devamsızlık ve okul terki nedenleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 167-192.
- Akyürek, İ. M. (2022). Eğitim yönetimi alanında yayımlanan araştırmaların eğilimleri: betimsel içerik analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(33), 324-341.
- Arslan, A. (2021). Ortaöğretim öğrencilerinde okul terki riskinin yordayıcıları: Okula bağlılık ve okul tükenmişliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(2), 431-458.

- Astone, M. N. and McLanahan, S. S. (1991). Family structure, parental practices and high school completion. *American Sociological Review*, 56 (June), 309-320.
- Azevedo, A., Hasan, A., Goldemberg, D., Geven, K., and Iqbal, S. A. (2021). Simulating the potential impacts of covid-19 school closures on schooling and learning outcomes: A set of global estimates. *The World Bank Research Observer*, 36(1), 1-40.
- Aypay, A., Sever, M. ve Demirhan, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin sosyal ve akademik entegrasyonu: Boylamsal bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 407-422.
- Bayhan, G. and Dalgıç, G. (2012). School dropout according to the views of high school leavers. *Inonu University Journal of The Faculty of Education*, 13(3), 107-130.
- Borglum, K. and Kubala, T. (2010). Academic and social integration of community college students: A case study. *Community College Journal of Research and Practice*, 24(7), 567-576.
- Cohen, L., Manion, L., and Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. London and New York, NY: Routledge Falmer.
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Çalık, T. ve Tabak, H. (2017). Türkiye’de ilköğretimde okul terkine gelir dağılımının etkisinin incelenmesi. VIII. *Uluslararası Eğitim Yönetimi Forumu Özet Bildiri Kitabı* içinde, ss. 208-209. Ankara: EYUDER.
- Çelik, M. (2022). Türkiye’de okul öncesi matematik eğitimi araştırmalarının betimsel içerik analizi: 2016-2020. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 315-332.
- Çoban, A. (2022). Yaratıcı yazmayla ilişkili hazırlanan doktora tezlerinin betimsel içerik analizi. *JRES*, 9(1), 142- 153.
- Durmuşçelebi, M. ve Bilgili, A. (2014). Yeni (12 yıllık) eğitim sistemi, karşılaşılan sorunlar ve dünyadaki uygulamalardan bazılarının incelenmesi. *International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2), 603-621.
- Ertürk, S. ve Koşar, S. (2023). Sosyal yapılandırıcılık konulu tezlerin betimsel içerik analizi. *JRES*, 10(1), 130-143.
- Erdemir, Ü. A. ve Özgür, D. S. (2023). Türkiye’de bilimin doğası konusunda yapılan tezlere yönelik bir betimsel içerik analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(86), 683-713.
- EUR-Lex. (2020). *Council resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European education area and beyond (2021-2030)* <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021G0226%2801%29&qid=1617706323424> adresinden erişilmiştir.
- Gencer, E. G., Korlu, Ö., Kesbiç, K., Akay S. S., Kotan, H. ve Arık, B. M. (2023). *Eğitim izleme raporu 2023*. İstanbul: Eğitim Reformu Girişimi. <https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2023/12/EgitimIzlemeRaporu2023.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Gökmen, Ö. F., Uysal, M., Yaşar, H., Kırksekiz, A., Güvendi, G. M. ve Horzum, M. B. (2017). Türkiye’de 2005-2014 yılları arasında yayınlanan uzaktan eğitim tezlerindeki yönetsel eğilimler: Bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 42(189), 1-25.
- Güçlü, O., Mustul, Ö. ve Kaleli, Y. S. (2021). Müzik eğitiminde bireysel çalgılara yönelik yapılmış olan lisansüstü çalışmaların karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 12(45), 809-826.
- Gürer, G. T. ve Çalık, T. (2022). Türkiye’deki örgüt kültürü konulu tezlere ilişkin bir içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1463-1495.
- Hughes, N. J. ve Cao, O. (2018). Trajectories of teacher-student warmth and conflict at the transition to middle school: Effects on academic engagement and achievement. *Journal of School Psychology* 67(2018) 148-162.
- Hughes, N. J., Cao, O., West, G. S., Smith, A. P., and Cerda, C. (2017). Effect of retention in elementary grades on dropping out of school early. *Journal of School Psychology* 65(2017) 11-27.
- Kara, M. ve Özenç, M. (2021). Suriyeli göçmen öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlara odaklanan araştırmaların eğilimleri: Betimsel içerik analizi. *Milli Eğitim*, 50(1), 249-279.
- Kedikli, D. ve Katrancı, Y. (2021). Geometrik düşünme düzeyleri ile ilgili tezlerin betimsel içerik analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 251-273.

- Küçükler, E. (2018). Kırsal kesimde yaşayan kız çocukların örgün ortaöğretimi terk etme nedenleri. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 97-117.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (2021). *Nitel veri analizi: Genişletilmiş bir kaynak kitap* (Çev. Altun Akbaba, S. ve Ersoy, A.). Ankara: Pegem.
- Mishra, S. (2020). Social networks, social capital, social support and academic success in higher education: A systematic review with a special focus on 'underrepresented' students. *Educational Research Review*, 29(February, 100307), 1-24.
- Oğuzman, T., Metin, M., ve Kaya, H. (2021). Türkiye'deki astronomi eğitimi araştırmalarının incelenmesi: Bir betimsel içerik analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 43-65.
- Önder, E. (2017). Ortaöğretimde öğrenci devamsızlığı buna dönük okul uygulamaları ve önerilen politikalar. *Eğitim ve Bilim*, 42(190), 361-378.
- Özcan, M. (2020). Student absenteeism in high schools: Factors to consider. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 32(1), 65-81.
- Özdemir, S., Erkan, S., Karip, E., Sezgin, F. ve Şirin, H. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okulu terk etme nedenleri ve çözüm önerileri. Ankara: TÜBİTAK Proje No: 107K453.
- Özen, H. (2020). Demokratik çağda eğitim ve okulun açmazları: Paul Virilio'ya açıdan analogik bir çözümleme. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(Eğitim ve Toplum Özel Sayısı), 6437-6459. doi: 10.26466/opus.724349
- Parr, A. K. and Bonitz, V. S. (2015). Role of family background, student behaviors, and school-related beliefs in predicting high school dropout. *The Journal of Educational Research*, 108(6), 504-514, doi: 10.1080/00220671.2014.917256.
- Patton, Q. M. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Bütün, M. ve Demir, B. Ş.). Ankara: Pegem.
- Rumberger, R. W. (1987). High school dropouts: A review of issues and evidence. *Review of Educational Research*, 57(2), 101-121.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve Dündar, H. (2014). Eğitim ve Bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Sezgin, F. ve Sönmez, E. (2018). Örgüt kültürü ve iklimi çalışmalarının sistematik incelemesi: Bir içerik analizi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 257-275.
- Soysal, R. S. (2021). Sınıf yönetimi olgusu üzerine yapılmış ulusal çalışmaların betimsel içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(1), 214-244.
- Sönmez, E. ve Doğan, E. (2022). Türkiye'de okul yöneticilerinin güç kaynakları üzerine gerçekleştirilen çalışmaların incelenmesi: Bir betimsel içerik analizi. *TEBD*, 20(2), 679-700.
- Sunar, S. (2016). Türkiye'de ve başka ülkelerde okul terkleri ve devamsızlık. *Öğretmen Dünyası Dergisi*, 37(435), 15-18.
- Taş, A., Selvitopu, A., Bora, V. ve Demirkaya, Y. (2013). Meslek lisesi öğrencilerinin okul terk nedenleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 155-1566.
- Taşdan, T. B. (2021). Türkiye'de matematik eğitiminde akıllı tahta kullanımını inceleyen araştırmaların betimsel içerik analizi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2021, (52), 724-743.
- Tavşanlı, F. Ö. ve Ulaş, P. (2023). Okuma çemberinin Türkçe eğitiminde kullanımı: Bir betimsel içerik analizi. *Millî Eğitim*, 52(237), 141-166.
- Taylı, A. (2008). Okulu bırakmanın önlenmesi ve önlemeye yönelik uygulamalar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 91-104.
- TEDMEM. (2020). *Bir bakışta eğitim 2020*. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- UNESCO. (2020). *UN Secretary-General warns of education catastrophe, pointing to UNESCO estimate of 24 million learners at risk of dropping out*. <https://en.unesco.org/news/secretary-general-warns-educationcatastrophe-pointing-unesco-estimate-24-million-learners-risk-adresinden-erişilmiştir>.
- Uzun, K. ve Kemerli, Ş. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinin devamsızlık nedenleri: Fethiye ilçesi örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 1-19.
- Ültay, E., Usta, D. N. ve Durmuş, T. (2017). Eğitim alanında yapılan zihinsel model çalışmalarının betimsel içerik analizi. *Yaşadıkça Eğitim*, 31(1), 21-40.

- Van Eck, K., Johnson, R. S., Bettencourt A., and Johnson, L. S. (2017). How school climate relates to chronic absence: A multi-level latent profile analysis. *Journal of School Psychology* 61(2017) 89-102.
- Wallace, M. C. (2016). *A high school dropout prevention program for at-risk students* (Unpublished Doctoral Dissertation). Walden University, Minneapolis, ABD.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yumuşak, H. ve Korkmaz, M. (2021). Okul etkililiği konulu tez ve makalelerin incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 1771-1800.

Etik Beyan: “Okul Terki Konulu Tezlerin Betimsel İçerik Analizi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır. Ayrıca bu makale derleme türünde olduğundan Etik Kurul İzni gerektirmeyen çalışmalar içinde yer almaktadır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi Yayın Kurulu’nun hiçbir sorumluluğunun olmadığını, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğunu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.

Ek 1-Çalışmada İncelenen Tezler

- Binici, A. (2023). *Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğrencilerinin okul terki nedenleri ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Çetin, B. H. (2019). *Lise öğrencilerinde okul terki riskinin okul iklimi ve yapısal özellikler kuramı açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Dirik, H. (2020). *Ortaöğretim kurumlarında okul terkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Dündar, Ö. (2020). *Üniversite öğrencilerinin örgütsel imaj algılarıyla okula yabancılaşma düzeyleri ve okul terki eğilimleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Ertekin, G. (2022). *Okul terkini önlemeye yönelik psikoeğitim programının 9.sınıfı tekrar eden öğrenciler üzerindeki etkililiğinin incelenmesi*. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Gülşen, U. F. (2017). *Yükseköğretimde okul terkinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Güngör, G. (2019). *Mesleki ve teknik ortaöğretimde okul terkinin nedenleri ve çözüm önerileri: Bütüncül bir program önerisi*. Doktora Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Karacabey, F. M. (2016). *Ortaöğretimde okul terkinin bireysel ve kurumsal nedenleri: Şanlıurfa ili örneği*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Küçükarslan, E. (2019). *Meslek lisesi öğrencilerinin okul terkinde rol oynayan faktörler ve önleme stratejilerine ilişkin yönetici öğretmen ve öğrenci görüşleri: AB ülkeleri ile karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özger, B. (2019). *Liselerde okul terki riskinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Uşak ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Özgül, M. (2015). *Ortaokul öğrencilerinin okul reddi ve okul terki risklerinin zorbalık-mağduriyet kategorilerine göre incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, Y. (2020). *Meslek liselerinde okul terkinin nedenleri, sonuçları ve önlemeye yönelik çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Uyumaz, G. (2021). *Yükseköğretimde Okul Terki Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması ve kültürlerarası ölçme değişmezliğinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Ünver, G. (2022). *Okula devamsızlık ve okul terki nedenleri: Bir meta-sentez incelemesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Tırpancıoğlu, M. (2019). *Ortaokul öğrencilerinde okul terki riski, okul tükenmişliği ve algılanan sosyal desteğin bazı değişkenlere göre incelenmesi (Konak ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Türk, A. (2019). *Okul terkinin eşiğinde geleceği düşünmek: Sınıf tekrarı yapan öğrencilerin gelecek emelleri*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Yorğun, A. (2014). *Lise öğrencilerinde okul terki riskinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.